

[E] Alexander Foss.
X

Løvenholt. —

Tolfskrift ved
J.P. Petersen. Gjennod

Alexander Foss

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Gå til: [navigation](#), [søg](#)

Alex Foss fotograferet af [Peter Elfelt](#)

Einar Alexander Foss ([1. oktober 1858](#) i Viborg – [25. november 1925](#) på [Høvildgård](#) ved [Salten Langsø](#)) var en dansk ingeniør, direktør, [folketingsmedlem](#) og [landstingsmedlem](#).

Han var søn af stiftlandinspektør Vilhelm Daniel Christian Foss (død [1862](#)) og Anny Cathinka født Kornerup.

Han blev i [1891](#) gift med Frederikke Margrethe Schultz (født [1861](#)), datter af Johan Philip Schultz og Hansine Haagen, og fik børnene [Einar Philip](#) ([1893](#)), Torben Alexander ([1894](#)), Rigmor Margrethe ([1895](#)) og [Erling Christian](#) ([1897](#)), Sigrid Agnete og Magrethe Frederikke.

Han blev gift anden gang [1924](#) med Edda Marie Elisabeth [Hostrup-Schultz](#), datter af Jens Johan Frederik Hostrup Schultz og Marie Charlotte Lilla Rönchendorff.

Karriere

Han blev student fra [Haderslev](#) i [1876](#) og i [1882 cand.polyt.](#)

Han var [1876-84 tømrerlærling](#), soldat og arbejdede med opvarmningsanlæg. I 1884 var han leder af bygningen af en kakkelfabrik for Hakkemose Teglværk.

I [1885](#) kom han til ingeniørfirmaet [F.L. Smidh](#), hvor han i [1887](#) sammen med [Poul Larsen](#) blev medejer, og hvor firmaet samtidigt skiftede navn til F.L. Smidh & Co. Han var i [1892](#) medstifter af [Dansk Ingeniørforening](#), hvor han var formand fra [1904-07](#). Han var desuden [1903-12](#) formand for

Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Dansk Jernindustri og [1911-21](#) formand for [Industrirådet](#).

Han var [1915-18](#) medlem af [Folketinget](#) og 1918-[20](#) medlem af [Landstinget](#). Han var Kommandør af 2. grad af [Dannebrogordenen](#) og [Dannebrogsmænd](#).

Fosse blev æresmedlem af Dansk Ingeniørforening [1922](#). Han grundlagde [Alex. Foss' Industrifond](#).

Et mindesmærke over ham står i form af [Johannes Bjergs](#) heroiske statue *Den unge Industri* ved [Industriens Hus](#). Han er også gengivet på maleriet [Industriens Mænd](#).

Ligesom sin F.L. Smidth-kollega Poul Larsen var Foss ejer af store skovområder nær [Silkeborg](#), herunder herregården [Løvenholt](#) og skovgodset [Høvildgård](#) (1908), som blev tegnet af [Gotfred Tvede](#). I 1917 lod han desuden opføre en byvilla i [Valby](#) og 1920 ombygge Løvenholt.

Foss er begravet på [Vestre Kirkegård](#).

Løvenholt.

1. I 1767. skilles det skanderborgske ryttedesdistriske gods til auction og Sællan by kobles da for 11147 rdl 48/8 af højesterets Advokat Matthias Bruun (a), som dog først fik skide 1770.— Byen var da harthorn. ejer og eng 36-2-2-+-, slorskyld 3 tds., der bruges saaledes:
- 6 beboere havde hves ager og eng 3-3-2-1 $\frac{1}{2}$, sksk. -2+-+.
- 7 beboere hves ager og eng 2-2-1-1 $\frac{1}{2}$, sksk. +1-2+-+

M. Bruun synes at være død samme aar — muligvis dog først 1771.— hvorefter hans Enke Mariane Kvass, der sad i et skiftebros efter bevilling af 1748, ejede byen til sin død 1778 (b). Hvert efterstillede den til auction og kobles da for 8150 rdl. af Niels Woelmann (c); auctionens skridt viser, at sidst 1770 var 3 af de 8 hvide gaarde blevet delt hvis i to parceller, en paa slorselse med hver af de 7 mindre gaarde, der neden i skridtet af dette tas, og en af hvert ager og eng 1-1-0-2 $\frac{1}{2}$ sksk 3 sk. Byen bestod altsaa 1779 af 3 gaarde af den hvide type, 3 smaa Æ godt 1 sk. hth og 10 af mellomtorrelse; desuden omfattes 6 fastehuse (uden hth), der ikke anføres i skridtet af 1770 (c).

Niels Woelmann tog selv bolig paa en af gaardene i Sællan.

(d) og (e). Det ses iorrigt, at de smaa parceller (da fæst godt 10d.
hth.) 1787 kun har været regnet for Køge, thi efter folketalliven-
gen af 1787 (d) var der kun 13 gaarde i byen [10 à godt 2, 3 a -
knap 3½ t d hth], og hermed efter maade tre smaa parceller
være blevet samlet til en gaard, for 1790 var Gaardenes total
14 (e), nemlig 10 à godt 2, 4 a knap 3½ t d hth. Ved sammen-
lægning af de 3 smaa udkom just saa meget hth. ages og eng-
og skov, som en af de største gaarde havde. — Iorrigt ser det af fol-
ketallingslistenene 1787 og 1801 (d) at der boede en del handvær-
kere i Sælten, nærmest trodsommand, men ogsaa bædy, soned og
meeres m.fl. Saaledes ogsaa senere. (u og v).

- Niels Woelmann solgte efterhaanden — nærmest 1790
— sit gods i Sælten til fæsterne (f.) og flyttede derefter fra Byen
(g.). Ide nærmeste dat er efter 1790, fandt mange godskeftninger
sted. Bevillingen til slige Udsteksfertninger gaves gennem Fye-
ske Landvæsenkontor, hvis journalregister jeg har genmune-
get for en del år, men jeg har ikke fundet, at der var nogen
grund til forsybelser i alle de bagateller. At følge hvis en =
kelt sag vilde tage lang tid.
- 3.

1836 flyttede en Mand af Navn Frederik Møller
til Sælten (i side 1), hvor han ved 200 var blevet ejer af en
del Gods (h 3 og 5) og han kom ved sin Økonomi med her til
at spille en stor rolle for Byen. Han var en af de viske helte af
Landmand i den tid, der med brandende interebælt det
møg, der kom frem, og med forholdsvis faa middler og ved
utrolig Arbejdsomhed raaede forholdsvis store Resulta-
ter (i). Hans mange foretagender maa have kostet ham man-
ge penge, men skint de fleste af dem lykkes godt, synes
det ikke at have holdt ham skadeslös; taenk mod synes
han at have haft ret store økonomiske Uanskeligheder
at kæmpe med (h 2, 14, 15, 16, 17, 19).

Foreuden de ejendomme i Søller, der var tilfældet ham som tror, erhvervede han efterhaend adskellige andre (h 6, 7, 8, 10, 18) og ved siden af sin virksomhed som landmand havde han flere andre jern i Heden. Han var teglværder (i liste 7) hovmænd (h 11), vognmænd (h 13), møller (m) m. m.

De ejendomme han erhvervede, templed han stadtig med; snad udparceller han, snad sammenlagde han, og slutresultatet af hans virksomhed ble, at han dannede de to største gaarde Ørnborg og Løvenholt. Da matrikels numrene i reglen ikke anføres i bevillinger paa Udstyrling og sammenlægning for 1844, da den nyeste matrikel trædte i kraft, vilde det nu være et megt besværligt arbejde at fåa feld rede fraa alt, hvad der er sket foreud for den tid. Jeg skal kun henlede opmærksomheden paa, at han senest 1833 begyndte denne virksomhed (k), at han fortsatte 1834, da det er let at se, at det er dannelæn af den gaard, des senere fik navnet Løvenholt, det galdes (l) og 1838 (m).

1844 indgav han en ansøgning om at maatte foretage en betydeligere sammenlægning (n) over ansøgning af 1843 (o) synes klart at vere, at det er Løvenholt, det dog er sig om. Det gik jeg da ogsaa ud fra, skoent det naturligvis ikke kunne endgaa min opmærksomhed, at matrikels numrene ikke passerde ogsaa herledt viste helt andre grænser end dems, des fremgik af det mig uddlaaede kort. Jeg konklude nuig, at det var gaad med Løvenholt som med den paraply, des efterhaanden fik myt Stel, myt betrak, myt Ykaflo. s. v. og dog stadtig var den samme paraply. Imidlertid ble det efterhaandens klart, at Fr. Möller, efter at det var blevet ham meddeelt, at han uden særlig bevilling kunne give sin gaard navn (o), nuu har have forandret bestemmelser. — Han harde gived sin gaard navnet Ørnborg (h 16) og

5. først senere (1847) fik en anden af høne oprettetgaard Nørre
næt Lövenholts (f.). Grønborg var 1845 7-7-7-2½. (h. 17),
Lövenholts (1847.) 11-4-1-1½ (f.). Tilsammen bliver det
altsaa 19-3-3-3½, hvilket ikke er stemmes med en høn-
koris attest af sidste nævnte års (q.), men sagen har saa vidt
ge interesse, at jeg ikke har søgt at udfinde den rette sam-
menhæng hermed, saa meget mindes, som Dr. Hollis legte til
det sidste vedblev at købe, salge, udparcellere og sammenlæg-
ge, saa at hans ejendommes samlede hønkoris stædig male-
te forandres. Endnu 1849 foretog han væsentlige forandringer
gennem Grønborg og Lövenholts (rog s.). Året efter døde han
(t.). Selv boede han paa førstnævntegaard, mens sidste næm-
te var bortforpagtet (u. v.). Hans døde Hedvig Sommer-
feld Roserup synes smart efter hans død at have solgt Grøn-
borg til Johan Jakob Bjerregaard (x). Lövenholts er nu
liges blevet overtaget af Roserup som ejerlydes ejgent/pon-
haver, da han havde fået prioritet i den 1846 (h. 19) og
solgt den 1856 (y). Den var i hans tid stædig bortforpag-
tet (v.).

De følgende ejere var (y):

1856-61. R. Westerholz.

1861-73. Aude.

1873-77. H. J. H. Dinesen.

1877-84 (?) H. Busch.

1884-1905 Holger Weiss (z).

1905-11 (?) H. og V. Birkedal Nielsen (z).

1911 - P. Hansen.

6. a. Vi C. Y. mds

giore vitterligt, at som vi alluraadigst have for god t-

befunden, at lade vores forbek holdne Yerde Gods, Kirker og Sæn-
des under Schanderborg Byller District beliggende i vor
Provinse Nørre Jylland ved offentlig Auctio[n] til forhand
ling opbyde, saaledes som den derom under 19de Decem-
br. 1766 udgangu[re] troh[er]e Placat og Specifikation samt troh[er]
Bekundgiørelse dat: 31te Martii indvarende tas og vi
der paa Auctionsstedet bekient geordne Conditiones res-
mere formeldes, hvorefter Auctionen oversænkelte Gods af
vor dorf allenaadig[er]t Cominettræde es foreagens paa Schan-
derborg Slod d 23de April indvarende¹⁾ tas og folgende-
Dage, sand den af denne derover hølle Fortretning af os ved
Resolution dat 5de Junii næstefters allenaadig[er]t approbe-
ret og Hoyeste Rechts Advocaat Mathias Bruun af det ved
samme Auction bortsolgte Gods er blevne tilslagen og over-
draget ejerskabne Hartkorn i Schanderborg Land i vor Pro-
vinse Nørre Jylland beliggende for den Summa 11147 Rd.²
48, hvoraf den halve Klods Summa, da med Rente end-
et den Dag Betalerig er sked beløber sen Tussinde tre Hæn-
drede fjerreds huse og nre Rigsdaler 7/8, udi Kortkunns —
2) straks efter tids forvalterens Prigesens derfor den
17de Julie 1769 sand 30de April indvarende tas udgiv-
ne Kvitteringerne betalt; men den øvrige halve Deel derer
5573 Rd.² 72/8 forlives ejers Conditiones udi Karto-
korn endestaaende. imod at formantte Hoyeste Rechts Advocaat
Mathias Bruun og ejerkommende Ejere sovær af hver 100
Rd.² — arlig 4 Rd.² som en Afgift, des bestandig og uporandelig
haffter paa Grunden og Stadet, og hvilken Afgift til hve 11^{de}
December udi vores bæsse erlagges. Sam have vi ved dette
vort aabne Broc allenaadig[er]t villet skriode og afsløre.

XJ: 1767. Daførst ø kodes udfordrigedes doof, indvarende aar i formuleren.

- sæsonen vi og herved fra os og vore Større Successorer udi Regt-
ingen til fornemelde Højest Rets Advogat Mathias Bruun, —
hans Styringer og Efterkommere skiodt og eldedes af han
det følgende under det forrige Schandeborgske Rytter Distrikts-
Gods forthen forboldene Hartkora, nemlig: Udi Schandeborg
stort, By Birk, Tern Sogn, Sællan Bye, der stod for Hart-
korn my Matrisuel Aage og Eng tredeve og sex Fjorder sex Skie-
ppet toc Feirdinghar samt Skov tre Fjorder, des brugssaa-
ledes: Soren Nielsen, Niels Zachariassen, Andreas Sørensen,
Rasmus Rasmussen, Niels Jønsson og Andets Larsen bruger
hos Hartkorn Aage og Eng tre Fjorder hic Skepper toc Feirdinghar
en og fem sextendede Albens samt Skov toc Skepper et Fier-
dinghar og svare aften ^{den} i Å = 1733 seindst forfallede Land-
gilde Jordbog hver aarlig bø Rigsdales 44P, Lars Bertelsen,
Jver Jensen, Peders Nielsen, Erick Pedersen, Jens Erickson,
Jens Jensen og Soren Thomsen skylde hos af Hartkorn
Aage og Eng toc Fjorder toc Skepper et Fjerdning har en og
syvæntendede Albens samt Skov en Skepper og toc Feirding-
har, aarlig 3 Rigsdales 29P. Og som mellers af Saltheus Bye aar-
lig til Aarhus Hospital svares Ploug Kære, call bø Forn-
det, des betales over Penge toc Rigsdalet, saa skal nærbemeldt
Højest Rets Advogat Mathias Bruun og efterkommen-
de Egne øre forbundet til Aarhus Hospital bestandig aarlig
at betale ornelde bø Rigsdalet. Kvindet Hartkorn, som
omdatt til sammen høg og Eng tredeve og sex Fjorder sex
Skepper toc Feirdinghar samt Skov tre Fjorder med osta-
lkørende Bygninger, Herlighed, Landgilde, Stadsmaal,
Sigt og Lægefald, Ogt og Arbejde, visse og usvise Ind-
kunste, Renter og rette Tilligelse, var sig af Aage og
Eng, Skov, Mark, Hvid, Hede, Hær og Hæser, Diskewærd
og Saegang, Tørvegrøft og Lyngslet, vaat og lidt, endnu

Mørkøkkel og udele fore, aldeles intet undtagen i nogen Maade,
 som nu der til ligger, af Alders Sid ligget haver og bør der til
 at ligge med Rette tellelige med dersel hvorende Mørkøkkel eft.
 Et Loven og Forordningerne, saa og Jagt Rettighed sel fortvivne
 Godt, ligledes efter Loven og desorn udgaaende Forordninge, skal
 følge og tilhøre oftbunelde Højste Rets Advocat Matthias Bruun,
 hans Lovinger og Efterkommere. Det heindes vi foros og vore
 Stor Successorer ved Regeringen ingen ydermere Lod. Delede
 et Rettighed effordags at have sel alles udi forberorte Hartborn, det
 Ejendom og Herliged med videre, som forskrevet staar, mens de
 eneadiest vilde bymle og fuldkommeeliges tilsaa til bemeld.
 de Højste Rets Advocat Matthias Bruun, hans Lovinger og Ef.
 Efterkommere, som samme med Rette eyende blevis anførte Hat-
 born med tilhorende fortvær af hans Tiltale, som da paa mod Ret-
 te heinde have noget ad sige, dog os og vore Stor Successores udi
 Regeringen alle konigel, Regalia og Højheder samt Contribu-
 lionis proposita, ordinative eller extraordinaire, som endnu al-
 levede ere eller børelles vordes paabuden aldeles aforbearet
 og forholderen at forblive. Forbydende alle og enhver horimod
 af personer forskrevet staar at hindre eller udi nogen Maade
 Forfang at giøre under vor Hyldest og Maade.

Gived pa vor Slot Skanderborg udi vore Kongeli-
 ga Presidentz Stad Klobenhavn den 22. Maii 1770.

Under vor Kongelige Maade og Seigl.

Christian.

Schack. Holch. Scheel.

[Afskrift efter Skanderborgske Skole Protokol
 Rentekammeret 1767-1770 Tag 467-69.]

2. b. Mathias Bruun, blev $\frac{2}{3}$ 10. 1735 procurator for alle over- og underretter i Jylland (Jyske Register), $\frac{1}{3}$ 8/1739 landfogd i Viborg Sift (omst) 1/10 1741 suspenderet fra dette Embede (Jyske Tegnelser), $\frac{1}{3}$ 10. 1743 tilladelse til igen at tiltræde det (omst); var 1740 forpagter paa Randrup ved Viborg; blev $\frac{1}{3}$ 1759 procurator for alle retter i Danmark og Norge, ogsaa højesteret (Sjællandske register), købte 1767 af det Skanderborgske rygterdistrikts - foruden Salten - Möballe (21-5-3-1-) for 5842 rdlr 20 P. Skovsrod (9-6-2-2-) med skovsk (---2-2-) for 1505 rdlr 50 P. Laasby Kirke m.m. for 2300 rdlr og gods i Hornning (15-1-2- $\frac{1}{2}$ -) med skovsk (---2-2-) for 1393 rdlr 67 $\frac{1}{2}$ P. (Registeret til Skanderborgske skoleprotokol i Rentekammeret) Han + G 1770.

Hans Enke Marie Cathrine Hvaas + $\frac{2}{3}$ 10. 1778 i Viborg, 57 år gl. (Richters dødsfald). Hun sad i udstiflet bo efter Bevilling af $\frac{2}{3}$ 10. 1748 (Skanderborg - Aakar amters skifteprotokol 1770 fol 821.) og bekendtgjorde 1771, at hun havde de gods tilslags i Salten, Emborg og Skovsrod samt Laasby Kirke. (Extraord. avertissement til Kbh. Tidende 1771 nr. 57).

G Den 23 Februar 1779 holdtes sidste auktion over de slørboet efter afg. højesterelsadvokat Mathias Bruun og hustru tilhørende ejendomme i Skanderborg biske. Kjøbt bydende paa Salten By og tiliggende 3 huse med videre blev seigneur Woelmann med 8150 rdlr.

11. Desdøgje ejendomme var	Stjer og Eng		Skovske			
	Sd.	Slip.	Fd.	Ab.	Slip.	Fd.
Salten By, Fem Logn.	2	2	1	$\frac{1}{2}$	1	2
Peder Andersen Nedergaard - - - - -	2	2	1	$\frac{1}{2}$	1	2
Mads Lauritsen - - - - -	2	2	1	$\frac{1}{2}$	1	2

Jens Jensen	- - - - -	3	3	2	$1\frac{1}{2}$	2	1
Hans Andersen Klærborg	- - -	3	3	2	$1\frac{1}{2}$	2	1
Søren Larsen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Peder Nielsen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Jens Eriksen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Aanders Pedersen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Lars Balle Larsen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Gammel Jens Jensen	- - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Jens Johansen	- - - - -	3	3	2	$1\frac{1}{2}$	2	1
Søren Jensen	- - - - -	1	1	1	$2\frac{1}{2}$	1	3
Kristen Mortensen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Thomas Sørensen	- - - - -	2	2	1	$1\frac{1}{2}$	1	2
Peder Thomsen	- - - - -	1	1	1	$2\frac{1}{2}$	1	3
Skovfogedhuset	- - - - -	1	1	1	$2\frac{1}{2}$	1	3

samt fastelavne som beboedes af Søren Nielsen, Søren Rasmussen Kjortsballe, Peder Jensen, Gamle Jens Eriksen, Jens Sørensen og Niels Jensen Pedergaard, alle med sin hørighed og byrde efter konditionernes indhold, efter hvilke en hafidel på 5573 rdl 478 Ø af købesummen bestandig bliver staaende i kongens kasse, at forretnede med 4%.

120. Den 25 November s. å læses Auktionsdirektørens Skøde af 14. 5. m. paa ovennævnte gods til St. Wochmann paa Uueup.

(Skanderborg birkes skøde- og pantebog 1775-88 fol. 217 i Landsarkivet i Viborg.

ob. Efter folketællingen af 1787 var der i Salten 29 Familier, nemlig:

Niels Voedmann, egen af Sallin.

12 bøndes og gaardebøvere (Pedet Andersen, Niels Lauridsen, Jens Mikkelsen, Søren Lauridsen, Laurids Ballersen, Pedet Nielsen, Anders Pedersen, Jens Erikssen, Jens Jønson, Jens Johansen, Jakob Sørensen og Thomas Sørensen)

16. Husemand og indester (flere af dem gør "træsko", en var Skovfoged, flere gør i "dagleye", en værhyrde, en lærred, en kan ikke udrette "oss".

I byen var der i alt 133 mennesker.

Efter folketælling fra 1801 betegnes kummt til færiilexfadrene, bonde og gaardebøvere (Niels Voedmann og 6 andre af de ovennævnte var forsørgerne og erstattede med 5 nye Naonde)

Endvidere var det 1. husemand med Jord, som tillige var Skoleholder (Andert Gothlieb) 8 husemand uden Jord (blandt dem var 1. Læred, 1 Væver, 4 træskomand, 1. der "arbejder i ba", og 1. dagleye) samt 11. indester (blandt dem var 5 træskomand, 4 dagleye og 1. almissebyrde).

13.

et. Efter en specification paa det under Skanderborg amtsstue herlagte kontrollable harkorn m. m. (Renbekommet protokoler over det fri og ejerharkorn) ses stod Sallens by 1790 af følgende:

- et. 6 Husemand.
- nr. 1. Søren Hjortsballe.
- " 2. Søren Nielsen.
- " 3. Jens Nielsen.

- Nº 4. Peder Jansen.
 + 5 Jens Sørensen.
 + 6 Niels Skovfogeds Enke.

a. Gaardmand.

Nº		Td.	Skp.	Fk.	All.	Skp.	Fk.
1.	Jens Mikkelsen - - - -	3	3	2	1½	2	1
2.	Jens Johansen - - - -	3	3	2	1½	2	1
3.	Hans Klæborg - - - -	3	3	2	1½	2	1
4.	Peder Andersen - - - -	2	2	1	1½	1	2
5.	Niels Laursen - - - -	2	2	1	1½	1	2
6.	Søren Laursen - - - -	2	2	1	1½	1	2
7.	Peder Nielsen - - - -	2	2	1	1½	1	2
8.	Jens Eriksen - - - -	2	2	1	1½	1	2
9.	Anders Pedersen - - - -	2	2	1	1½	1	2
10.	Laurs Baldersen - - - -	2	2	1	1½	1	2
11.	Jens Jensen - - - -	2	2	1	1½	1	2
12.	Tomas Sørensen - - - -	2	2	1	1½	1	2
13.	Jakob Sørensen - - - -	2	2	1	1½	1	2
14.	Niels Voetmann - - - -	3	3	2	1½	2	1

14.

f. Ved Skanderborg birk er last følgende skader fra
 Niels Voetmann paa gods i Salten.

Inglæring		Folio i Protokol.
Dag:		
1783	151. Til Rasmus Baldersen i Ry paa et lille stykke Ejendom af Salten bys jord - - - -	393.
1784	152. Til Jens Nielsen i Ry paa do - - - -	514.
1789	211. Til Peder Nielsen i Salten paam Gaard smst. -	43.
+	212. Til Jens Johansen smst - - - -	44.
+	12. Til Jens Andersen, Sonet, paat stykke ejen dom paa Salten Markt - - - -	44.

Ingenmøjs dag		Folio i protokol
1790 - 1/2.	tel Søren Lauvson paa hans Gaard smst.	
" - "	tel Niels Lauvsen.	
" - "	tel Laur Balleversen.	
" - "	tel Peder Tordtssen.	
" - "	bil Tanders Pedersen.	
" - "	tel Thomas Sørensen.	
" - "	bil Jens Eriksen - - - - -	54.
" - 7/4	tel Jens Jensen Ødegaard - - - - -	58.
" - 27/6	tel Gotfred Pedersen m.fl. paa et stykke ejen, dom Thomas Kar og Glarbo kaldet - - -	67.
" 1/7	bil Jørgen Jensen i Salten paa hans iboende hus - - - - -	67.
" - 17/8	tel Jens Jensen Ødegaard paa et hus i Salten	200.
" - 28/10	tel Jens Johansen paa et stuehus smst. - -	84.
1791 17/4	bil Jens Eriksen paa et hus smst. - -	112.
1796 7/7	bil Jens Mikkelsen i Salten paa hans ibo- ende gaard - - - - -	429.

(Registreret bil Skanderborg birk skole og pantebog
i Landsarkivet i Viborg. Fra 1796-1805 er registreret endvidere
gennemgaad uden at der er fundet noget Skole fra Voet-
mann.

9. Niels Wöldmann, født 1733 (søn af Birkefoged
i Stens ballegaard birk og Hoveds skriver i Vor- Niels her-
redes Peter W. og Karen Jensdatter Müller) var 1766 Foged
paa Konstantins borg, boede 1769 f. paa Østergaard i Ju-
strup sogn, 1773 f. i Grshov i Ørreder Sogn, 1801 i Jordberg
i Nykær sogn, + '94-1814 paa Vilholme i Kellerslev sogn, 81.
aar gammel (Kellerslev Kirkebog)

Blev 24. 1766 gift i Ornslev sogn med jf. Frede =
ribbe Louise Kyste (Ornslev Kirkebog), vist + ca 1782 i Sal-
ten (I Slem Kirkebog mangler fortællelsen over døde ~
1779-87). Han fik 1782 Bevilling paa at at sæde u uskiflet
16. bo efter hende (Skanderborg Aakar amtors skifteprotokol 1782
fol. 16.)

b. Ved Tysling-Vrads herredors præsidention erlaadt man.
ge Documenter vedt. Frederik Möller. Nedanstaaende gives korte
Uddrag af dem, opmærksomheden er blevet henledet paa:

1. 1827 23/1. Forening mellem Præst'en i Tom og Frederik Möller
om Gienden af hans Gaard (Last 27. fol 81.).

2. 1828 1/2. Samleforskrivning fra Frederik Möller og hans Fris-
germoder Johanne Marie Lauridsdatter til Niels Ni-
elsen Fogstoep i Vassing mod 1. præmietid i en
gaard af haathorn, ager og eng 2-3 - - 2 3/4 Hh.
skovsyld - - - 2-1 3/4. (Last 27. fol 291.)

3. 1829 7/4. Skoide til Frederik Möller fra hans svigermoder
Jens Christensen Lindes Enke, paa Halvdelen
af følgende gods for 2000 rbdlt solv

1. Svigerfadernes gaard i Salten, hha. ager og eng -
3-2--2 3/4. skovsyld - - - - -

2. Madam Leths gaard smot. Ager og Eng -
1-4--1 1/2. skovsyld - - 3 - - 2 3/4 - -

3. Hmedlund paa Salten Mark. hha. Ager og Eng

1-7-3-2 1/4. m. skovsyld - - - - - 2 3/4.

4. Peder Lorenzens gaard i Sælten, hth. aker og eng
1-7-2-+ skovsyld - - 1-1- -

5. En Parcel af Engetred blide, hth aker og eng
- - 2-1-1-

6 Tre parceller af Rasmus Kældens gaard i Son =
geværd. hth aker og eng 1-2-2-1/2- skovsyld -
- - - - 7/10 -

17.

7. En Parcel af en gaard paa Vørret mark, hth Ager
og eng " - 3-1-2 -

8 En Helledod Falshede, hth aker og eng " - - 3-
1/3-, skovsyld 3/4. Abb.

9. Et hus i Sælten skov med Thor.

10. Halvdelen af et 1/2 fags hus, forhen degnobr
ig i Thun (Last 2 1/2. 1831., protocol nr. 7 fol. 715)

11. 1829 2 1/2. Extract af Samfundeskiffer efter Frederik Hol
lets hustru, hvorved for børnenes urv gives rette
herved samtliges hans faste Ejendomme i Thun
og Vrads sogne, senere kendt i hans paabevnede
gaard af hth aker og eng 1-4-+ 1/2, skovsyld
- - + 3-2 3/4. (Last 2 1/2. 29. fol. 473)

5. Præstekattest for, at Frederik Möller er eneste arving efter
 1830 afgaaede Jens Christensen Linde og hustru, last som ad.
 $\frac{2}{3}$ % komst for ham til halvdelen af en del faste ejendomme
 af Salles, Knudlund, Engelved og Ørrid (Last 79, fol -
 586.
6. Hageskiftekontrakt med Frederik Möller og Peder Jensen
 1832 i fallerne angaaende nogle Ejendomme i Mandis-
 $\frac{2}{3}$ % dal skovskifte. (Last 1 $\frac{1}{2}$, 3d, protokol nr. 8 fol 370.
7. Globesontragt hvorved overkrigscommissari Holst sat-
 1834 ges Lovet skov m. v. fol 3600 rdl rede sålv til Frederik
 $\frac{1}{4}$ % Möller (Last 1 $\frac{1}{2}$, 34, protokol 8 fol 747.
8. Skride fra Auktionsretten til Frederik Möller paa Erik
 1834 Pedersens Gaard, kaldet Helsinggaard karthorn Iges-
 $\frac{2}{3}$ % og Eng 2-a-1-2 $\frac{1}{2}$ -skovbyld + 1-1- $\frac{1}{2}$ - for 560 -
 rblr sedler og tegn (Protocol nr 9, fol 20.)
18. 9. Forklaring over, hvordan Kartkornet udkommer til -
 1835 Frederik Möllers ejendomme (Last 2 $\frac{1}{2}$, 35, smst. fol 22)
10. Skride fra Auktionsretten til Frederik Möller paa efter -
 1839 nævnte Kristen Jenses for her tilhørende Ejendomme
 $\frac{2}{3}$ % for 1300 rblr. sålv.
- a. Engaard, karthorn Iges og Eng 1-4-3-2-, skovsk.
 - - - 3-2 $\frac{1}{2}$ - med hønge = horn = og Kærgaard
 de og et hus paa skovlodden.
- b. Jens Jøhansens Havebol hth - - - - - $\frac{1}{2}$.

Last 1/8. 39. Protocol nr. 10. fol. 133.

11. Rentekammerskrivelse om Bevilling af 24 s. å til i den
 1839 Frederik Möller tilhørende gaard fra 1% at holde værtshus
 1% alene for rejsende (Last 2/8. 39. somst. fol. 135.)

12. Rentekammerskrivelse om bevilling af 28. 1å for Frederik
 1839 Möller paat nedlagge Hr. Kristen Jenseers Gaard og lade
 1% dens jordet inddelte i Parceller saaledes, som i beundret
 skrivelse ommeldes (Last 2/8. 39. somst. fol. 136.)

13. Generalpostdirektionens skrivelse, hvor ved overdrages
 1839 Frederik Möller al den fra dem i Salten oprettede befors-
 2% dningsstation forefaldende vogmanns befodring (Last
 2/8. 39. somst. fol. 136.)

14. Forlig med fru Buemann i Skbg, hvor ved pantsattes
 1841 Frederik Möllers gaard til Ager og Eng 4-4-2-5-ha-
 5% skyld - 2-1-1½, samt de paa Gaardens Mark op-
 forte 10 Huse og teglværk etc (Last 1/8. 41. somst. fol. 580)

15. Forlig med procurator forvalter Schmidt paa Barritskov,
 1842 hvorefter Frederik Möller skyldes ham 4500 rbdls, såle-
 1% twifsigt.

19. a. Prioritet i ud og inddo.
 b. Prioritet næstefter 36.846 rds 4½ sölvi de faste
 ejendomme, som opregnes vidtløftigt med helle
 1-17. (Last 1/8. 42. protocol nr. 11. fol. 192)

16. Frederik Möllers panteforskrivning til postmester Århus
 1845 57

- i Middelfort for 5000 rbdls reda solo med b. prioritel i:
 b.gaard Ørnborg, der bestaaer af:
 a. Parcellen nr 1. af Kristen Jønsens forrige gaard gl. htk.
 $1 - 4 - 3 - 3\frac{1}{4}$ -, nyt htk. 2-2-1-2 $3\frac{1}{4}$ -.
 b. Parcellen nr. 2. af Jens Kristensen Lendsgaard,
 gammel harthorn $1 - 4 - 1 - 1\frac{1}{2}$ -, nyt harthorn 2-
 $6 - 3 - 1\frac{1}{2}$
 c. Hovedparcellen af Jens Eriksen, forrige gaard, gmt
 htk $1 - 3 - 1 - 1\frac{3}{4}$ -, nyt htk. 2-5-0- $1\frac{1}{2}$ -.
 2. Engparceller
 3. Gadehus i Sællan.
 4. Kroen sammeleds
 (Last $1\frac{1}{2}$ /n. 45, protokol nummer 12, fol 152)

17. Skadeslös brev, hører til Ørnborgs samlede harthorn
 1845. var $7 - 7 - 1 - 2\frac{1}{2}$ -(Last $\frac{1}{2}$ 46, smst fol 264.
 $3\frac{1}{2}$.

18. Skade fra Jens Eriksen til Frederik Möller for 2000 rbdls
 1845. solo paa:
 1. Hovedparcellen af en gaard i Sællan af gammel htk
 $1 - 3 - 1 - 1\frac{3}{4}$, nyt htk. 2-5-0- $1\frac{1}{2}$
 2. Parcell nr 4 af bemeldte gaard, gmt htk $1 - 1 - 2 - 4 -$
 nyt htk. $1 - 1 - 2 - \frac{3}{4} -$
 3. Parcell nr. 5 af do, gmt htk, $1 - 1 - 2 - \frac{1}{2} -$, nyt htk $1 - 1 -$
 $1 - 2 - 1$ -(Last $\frac{1}{2}$ 46, smst, fol 266.

19. Skadeslös brev fra Frederik Möller til Købmand Herskind
 1846. og amtspidmøgley Bosorup paa 4500 rbdls, med pris
 af rbdls i Lovenholt, af nyt Harthorn, $11 - 4 - 1 - 1\frac{1}{4}$ næst
 efter 14000 rbdls (Last $\frac{1}{2}$ 46. smst. fol. 358).

(Højle. Oplysninger, som jeg har indhentet fra Lomds =
keært i Viborg, hvortil Tystrup Vads herredes skole og panklog
dog kommer afleveret til aaret 1847.)

i. 1843 udgav J.C. Ibhøjte paa foranledning af det kgl. Land-
brugsholdningselskab en meget udførlig beskrivelse af Skan-
dersborg arod, hvori han gentagne gange omtaler Fredrik
Möller's betydelige virksomhed, dels efter selvsyn, dels paa
grund af en artikel fra 1836 i "Tidsskrift for Landeconomie".
Nedenfor gives nogle uddrag af nævnte skrift:

Side 242. Frederick Möller forbedrede betydeligt Arodsø mod-
les jorder med mærgling. Ved sine gaarde i Sallens by har han
„anvendt mærgel med en kraft og en anstrengelse, hvortil
hun på ville kunne opnse magen? Han bruger 350 los
pr. Jd land. Man kan regne, at han siden 1826, da han let-
brændte ^{et} Condominum har paakørt G. 100000 los. I den hensem-
de hastede han 5 hensigtsmessigt indrettedegrave lidt en Dyb-
de af 18 a 14 alen, hvorfra han først moatte bortbringe ca
40000 los jord, som han anvendte til opfyldning og forbe-
dring af moser og hedegoder. De paafølgende 3 aar mærg-
lede han 105 tds land, han moatte derfor dannede sig endnu
2 store grave med to svare vandafledningsgrøfter, den ene
150 alen lang, den anden 130. Desudser moatte han lidt stor
grøft have over 200 alen.

Side 321. Frederick Möller, Sallens har opdyrket betydeli-
ge hedestableringer under ploven og tørret sine vedligeholdte
jorder. „Men denne mands virksomhed er saa overordentlig,
hans forbedringer og anlæg i flere Retninger saa omfat-
tende, at" o.s.t. "De af ham udførte grunaforbedringer og
alæg er en saa stor øk, at det kgl. Landbrugsholdnings-

selskab med føje har kendt ham værdig til at hædres med dets første solobaget." Han beboede fra 1816 til 1826 Andøs Mølle; Her var tre moseer paa omkring 25 tds land, bløde og morade sig, som han med ehyre ansstrengelser hulliverede, saa at disse nu "maa henregnes til møllens bedste avelsorder." Fra møllens marker borthørte han 12000 las Stein. — 1826 tiltrædte han en gaard i Salten, hvormed han senere har forend 2 andes gaardes jorder og flere parceller, saa at det samlede areal nu udgør 350 tds land sædeland foruden skov m.m. Ved den oprindelige Gaard var hun 35 tds land i drift, men senere o. mindst 150 tds land hede, mose og hær taget vndes ploev og merglede over 350 las pr. tds. land. Paa disse og de senere tilhørende jorder har han ladelgrave ca 20,000 jomme grøft. Derved blev de sicle jorder afvandede; vanded brugte han blot vande sine enge med. Han har ladel opgrave og borthøre 17-18000 las Stein. — En af de tilhørende gaarde med 120 tds land, var aldeles ude af Drift, da han købte den. 1833 ff opdyrkede han den efter en metode, som nærmere beskrives.

Side 410. Frederiks Møller udfortle ved Andøs mølle med megen bekostning et herligt engravningsanlæg. hvorfra høarlen meget forbedredes. Til dette ejermed fastslædt han bl. a. 2000 jomme grøfler. ogsaa i salten har han forbedret sine enge, bl.a. ved at vande dem med mergleblandet vand.

Side 422. Frederiks Møller, som i forstningen havde holdt 8 fabrealer, 2 helle og 10 smoe hecdepast, havde all c 1834. bl.a. ved at endive halvstald fodvrig, forsyg sin bestræning til 8 fabrealer, af hvilke 10 var trækslunde, 12 helle og 100 foradænde Faat.

Side 537. Skrant Frederiks Møllers haveanlæg ved hans

Gaard i Salten sikkert i henseende til størrelsen han satte i klasse med flere hovedgaardes, staar derfor teknolog i henseende til fornying m.m. Han fortynede dog ikke, fordi han har plantet en raengde frugttaer, blandt hvilke ca 1000 Hirschbartræs, 300 Blæbærs og 250 andre frugttaer.

Sidst 591. Frederik Möller plantede en hel del ved Andsø:

23. molle, langt mere dog i Salten. Allerede i 1831 havde han 42. plantet 26 tdr land af era 60 tdr land slo hedestrokning, hvilket af dog de 20 tdr land var bevoksede med bogepærer, og i denne plantage bygged et skovfogedhus, de udsatte plantes var:

Gran - - - -	66000	flkr.
lørke - - - -	34000	+
bog - - - -	29000	+
balsompoppelse -	19000	"
birk - - - -	9600	"
kanadisk Poppel -	8000	"
hvidpoppel - -	7500	+
beornasp - - -	4600	+
	<u>177700</u>	flkr.
Frøt - - - - -	1000	flkr.
ask - - - - -	900	+
eq - - - - -	800	"
ahorn - - - -	800	+
alm - - - - -	700	+
teastane - - -	600	+
tor - - - - -	200	+
el - - - - -	200	"
	<u>5200</u>	flkr.

Til sammen altsaa 182900 flkr. Ved planteskolen havde han anlagt en Planteskole paa 1 tdr land. Plantningerne lykkedes i det le taget godt, selv om der paa grund af nattenfrost, torke os. v. mættet fortages flittige uddredning.

Ide følgende år tilplantede Möller ikke blot de forskellige 14 tds Land i nævnte Plantage, men ogsaa 15 tds Land i en del til mod Norden stodende Skovlod, bestoende af purpurt og nogen sang opgrøde; endvidere 5 tds Land af østlige platter i era til den foregående mod nord stodende skov, og endelig 16 tds Land af østlige platter i era 3/4 mil fra Salten beliggende skovet Mands dal. Til disse Plantninger

24. brugte han - da han planlæste mindre tal end hidtil -
 af Gran - - - - - 105000 stkr
 børke - - - - - 36000 "
 eg - - - - - 34000 "
 flercandret fortræs 14000 .
 fyrt - - - - - 800 "
189800 stkr.

7 also i alt med de tidligste 372 700 stkr - Ved sin ny an-
lægs have besaaede han 1. tæ land med næsletræfrø, som
han skaffede la mod vest og nordvest ved plantring af
flece hundrede popler af forskellig slags.

Sævere har han fortsat, saaledes, at det nu tilhulde
verede areal skal være henvendt 100 tø. land, der er beplantet
de med over 500 000 planter af forskellige slags træer. —
Skriftet havde set ca 14 træ garnle graner fra 15-16 alers
højde; 10 træ garnle lærkestræer var endnu fyldigere i vort

Sids 733. Frederiksholm har derved teglværdning med stor ioc. Ved andsø Mølle anlaede han et teglværk på 2000 sten. Sen teglomn i Læder, der først rummede 60 000 sten, udvidede han senere til 100 000. Stenene skal dog ikke være saa gode som før.

- 8 Side 737. Frederik Möller har en ligende byggebygning som sin bror Dines Möller i Klostermølle. Ved Andsø Mølle inværksatte han betydelige byggearbejder. Ved sin gaard i Falde
25 sen har han opført en ny 15 alen vid lade af 15 fags længde, og to nye udhuse, det ene paa 15 fag og af 1½ alens viddes, det andet paa 9 fag og af 10 alens viddes, alt af grænsmuret og sen han selv har brandt. Detuden har han paa øde og forstørrede
læn udgyrkede jorder opbygget 135 støre og mindre bopale for lej-
ere og festlore, til sammen 138 fag hus, dels af grænsmur, dels af bindingsværk. Senere har han endnu ved Gaarden af-

ført et grundmuret hus, muret i Kalk. 13½ alen vist og 15 fag
(a 3 alen pr fag) langt, indrettet til Stald. Karlekkammer, høvve
og Klovergulv samt karstoflemagasin; indvidere et 9 fag langt
og 12 alen vidt hus, muret i ler, indrettet til faarestalov og
Korngeuls; fremdeles et hus paa 4 fag, muret i ler, indrettet
til bryggers og bageri; endelig har han endnu opbygget 7 hu-
se paa sine jorder og deres bosat ligesaa mange familier,
af disse huse er det ene paa 14 fag, et paa 12 fag, 2 huse paa
9 fag og 3 huse paa 5 fag, tilsammen 59 fag, alt af selvbræn-
de sten.

Side 207. Frederik Möller i Sallten har beplantet adskillede
digte og grøfter i sin mark med forskellige poppel og pileaster,
hvoraf er medgaaet 6-7000 planter og slikelinger.

Ad. Ved bevilning af 21. Marts 1833 blev det tilladt Fre-
derik Möller at sammenlægge en parcel af en huse paa
Sallten bys mark tilhørende gaard med en hans 3 msl.

26 tilhørende gaard af havsthorn ages og eng 1-4--1½ (eller 1½)-
skovsyld 3 skp. hal, og det lilleses hans dethos at udstykke
forsknænte gaard af hth. ages og eng 3-2--2½-, skovsyld
2 skp. i 7 parceller, hvoraf nr. 1, der var ages og eng 1-2-2-1½ --
skovsyld 1. fte 1½ alb. maatte sammenlægges med hans anden
gaard.

~ (Jyske Landværens kontors kopibog 82/1833).

G. Den 14. May 1834 indsendte Frederik Möller til Rentekammer
med et ansøgning om at maatte nedlægge Brich Pedersens
Nedergaards gaard i Sallten, som han havde købt ed stuk-
ken, paa Grund af den ufordelagtige Figur, som bemeldt.

26-2Z 28

te gavds hovedlodd gör i min Mark? Han vidde forene denne Gavds jordes med sin paabosnle Gavd og havde desuden affædet imageskifte med Peders Jensen Pødegaard, hvorved han fik sin gendannelse afprænget. Hans paabosnle Gavd var æger og en 2-
- 1-2%, skoestyld + 1-1-5%.

Den ansøgte har bevisning paa Gaardens nedlæggelse ud-
førdes 8 Januar 1835 og den 7. Februar d. å gav ~~givne~~ komme-
ret tilladelse til gaardens udstykning, idet det samtidig approbe-
redes det nævnte magistrats skifte

Den nedlagte gaardskastelteorin var ganske som Frederik Motz
lærer, altsaa agt og enig 2-0-1-2 $\frac{1}{2}$ -, skovsyd 1-1-1- $\frac{1}{2}$ og den
delles i 3 parceller, saaledes:

Nº 1. som Frederik Höller beholdes og forenes

med en anderen haan uitkorende gaards

Nr. 2. solgt til Peder Jensen Ødegaard

för att förenas med barna

Lijgransende Jordaer - - - 4-2-2-2 $\frac{1}{4}$ - - - - -

Nº 3. som Fr. Möller beholdes og

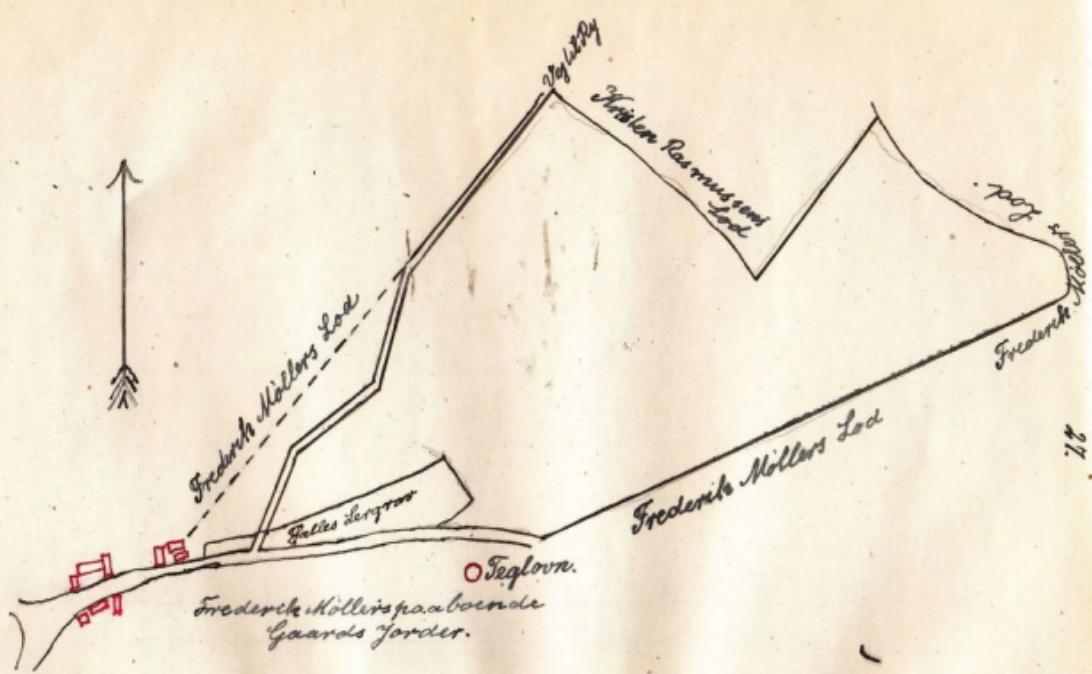
forques ored en fra en anden

gaard tilhöbt, hvortil deo

(Jyske Landmålersens kontor journ. m. 1642/1835).

Med Frederiks Möllers ansøgning fulgte et højt, som
des-hen foranstaaende - givet et flygtigt rids af —
(meget formindsket.)

Mr. Frederik Möller i Salten fik 26 juni 1838 høj bevilling fra
at nedlægge den forhen Kristian Jensen tilhørende

(Det er altsaa den nævnte del af Liverholts nuværende
Jorder, der ved denne Leyghed erhverves).

gaard i Sallens af hærtømme ages og Eng 1-4-3-2-, skovstyld
3ftk.2ftk. Han solgte den stykketvis.
(Jydske Landvæsenkontors korpibog 1503/1838.

19 Juli 1845 fik han kongl beilling paa at opføre en
vejttorre (Freneborg Mølle) til mælmalning

(Rentelekmønrels expeditions protokol 1845 Side 213)

18 April 1846 fik han kgl beilling paaat bruge en skal-
kvarn og en bræddekvarn til grynmaling i samme Mølle
mod aarlig at betale 10 rdl.

(Samme steds 1846 side 142.

29. N. Den 12 Oktober 1844 indsendte Frederik Møller i Sallens en
Ansøgning til rentekammeret, hvori det bl.a. hedder:

"Ved køb af Jens Boilesens forhenværende Gaard i
Sallens By i Them Sogn Wrads Herred Skanderborg
Amt, hvilken Gaards Hovedlod ligger imellem, og
en nordlig og sydlig tilslodende 2de andre af minne
indhøble Gaardes Agorloddes i Byen, paa en del af det
Nr. 1 og 3, have disse 3de Gaardes Agorodder fast en meget
fjordelaglig Figur i Formning, og egne dem i Sædelestad
til ad divis under Et, da de saa et ordentligt Agorbrug
ville kunne varet endog en Familie udenfor Bon-
destanden."

Han ansøgte desfor om at måatte sammenlægge disse
3 gaarde, dog saaledes, at det afskaves et stykke is bly i mar-
ken efter de paa medfølgende kort med rodt optegnede lin-
jer a b, hvilket stykke skulde følge med, den nordlige
Gaards Bygninger er, hvor der er Priviligieret Krokold, men
han selv vilde beholde, hvad der laa vest for a b.

8 Februar 1845 meddelte rentekammeret anttek, at

hvor hunde ventet at faa den enigle Bevilling, naar de forniede
ne udstyrningsdakumenter m.m. indsendtes.

(Landvæsenets kontraktiske journal 1220/1845).

O. Den 5 April 1845 indsendte Frederik Møller til Kongen en
saaledende Ansøgning:

30. „Efterat jeg havde indholt flere betydelige Ejendomme beliggende
med tilhørendegaard i Salten Byg., opbyggede jeg uden for
Byen een lit disse Ejendomme svarendegaard, bestoende af
tre Huse til Borgergaard, teglkant og indrettede til en Fa-
milie af Hand, stor Lade med gennemhørsel, sassende Scin-
dehus, det hele Grundmure og asservent i den almindeli-
ge Brandkasse for circa 24000 Rbd. — — —

Jeg har saaledes erholdt mig en Ejendom med circa
500 Tordes Land, gode og gne vel opdyrkede Jordar, der er eder-
lig vurderet til 46000 Rbd.

Folk bras i daglig Tale givet denne Ejendom Navn
af Saltengaard, men Panteprotokollen og Amtsskrivens
Boier er denanfört som en Gaard i Salten Byg. —

Tot derpaa at have en bedre, synes det næsten nod-
vendigt at give denne Gaard et særstedsaltt Navn, hvor-
til den vel og efter sin Størrelse og Bygningernes Indretning
egner sig — Jeg har ønsket at give den Navnet Lövenholt —
som ingen anden Gaard har i det mindste ej saa vidt
miq er betyndt, og om Tilladelse eller Bevilling derhertil er
vet jeg herved at ansøge.“

Amtmanden erklærede ved indsendelsen, at såd Bevit-
ting formeltlig var overflodig i henhold til § 2 i plakaten af
11 April 1821, naar blot dader befalede formaliteter iagtloges.

Danske kanselli anmoder 13 May rente hammeret over
at udale sig, og dette svarede 17 Junii s. & g. t. engs af de

31. Supplicanton tilhørende Gaarde, Matrikelns Nø 6, 7 og 8 i Sal-
len, hvoraf formægtige Ejendom bestaaer, eri Matrikelvalgns Do-
cumenterne opgivet at have noget særskilt Navn?"

Hvoraf Danske Hanselli 3 Juell s. 2 tilskov Antkomme-
der, at den omhandlede Ejendom hertil ikke har haft noget
Navn, er den ansigte Bevilling af Matrikelvalg 1821
§ 2 uformodeden, hvormod bevedede Lovbuds Forstriftis iօrige
ville være at iagttagte.

(Mæntle plakat hændeloom, hvad der bør iagttages, naar en
Landejendoms faas navn ellers forandres navn, for at der derved
alle skal opstaa konfession).

(Danske hanselli, 3 Sept., br. av. 2822 / 1845)

Pr. Den 1. September 1847 tønglastes følgende ved Fyrsting —
Vrids herredets ret:

At efternavnede Gaard ejer F. Möller i Sallens tilhørende
de Ejendomme idet mje Matrikel findes enfort saaledes:
(Her er enfort Listen paa flg. side)

Med beretning om, at den Gaard i Sallen, hvorunder samt-
lige formægtige Ejendomme hører, af mig et tillægt Navnet Loven
holt, udbedes nærværende Attest binglast saavel lid Anmodation
hvorom i Pantebogen som lid Bevis for at dens underliggende Ej-
endomme skyldes af 110dn. 4 Sk. 18kr. 17 bl. Ager og 6kr. Kart-
korn og 2 Sk. 18kr. 17 bl. Skovsyld my Matri. saaledes som ovenfor
er anført.

Loven hold den 31 August 1847.

F. Möller.

(Den paa forrige Side nævnte Liste følges paa næste Side)

Nye Matrikels Nummer.		Gammeld Kærlhorn								Ny Matrikels Kærlhorn				
		Uger og Eng		Skoskyld		Sel		Sk.		Sk.		All		
1(a)	Engaard	-	-	1	4	+ 1½	-	-	3	2 ¾	4	2	1	*
6 a	En inodholt Sorgel	-	-	1	2	2 ½	-	-	1	1 ½	3	4	3	1 ½
6 b	Enditto	-	-	-	-	3 ½	-	-	-	¾	-	1	2	2 ¾
10 a	Enditto	-	-	1	4	2 ¾	-	-	-	-	3	-	3	2 ¾
10 b	Enditto Fredshov	-	-	-	-	-	-	-	3	2 ¾	-	2	2	¾
		4	4	+ 2(1)	-	2	1	1 ¾	11	4	1	1 ¼		

Dette attesteres efter Fortlangende
Skanderborg Amtsstue den 19 Januarie 1843
Gælden grone.

¶ Efter Skanderborgs amtsstues attest af 31. juni 1847 gænde
F. Möller dæ Salten.

Nr.	1a	-	-	-	-	-	-	-	-	4-2-1-+ -	-	-	X
*	6 a	-	-	-	-	-	-	-	-	3-4-3-1½	-	-	X
*	6 b	-	-	-	-	-	-	-	-	2-6-3-1½	-	-	
*	6 c	-	-	-	-	-	-	-	-	11-3-2-2 ¾	-	-	
*	6 f	-	-	-	-	-	-	-	-	1-2-1-1-	-	-	
*	6 g	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1--2-	-	-	
*	6 h	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1--2 ¾	-	-	
*	8 a	-	-	-	-	-	-	-	-	2-2-1-2 ¾	-	-	X
*	8 c	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1-1-1 ½	-	-	X
*	8 d	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1--1-	-	-	X
*	8 f	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1-2-1 ½	-	-	X
*	10 a	-	-	-	-	-	-	-	-	3-+3-2 ¾	-	-	X
*	10 b	-	-	-	-	-	-	-	-	+-2-2-1 ½	-	-	X
*	10 g	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1-1-2-	-	-	X
*	10 d	-	-	-	-	-	-	-	-	+-1-1 ½	-	-	X

(Leda Journal 2401/1849; legges ved N.Y. 7935/1910.)

Efter lignende attest af 19. May 1852 ejede han —

(J: hans enke) de næste hoveddele overfor et sædet Højs (x)
og derudover mit. Ta af hæsthorn 2-5-+½-

De övriga maa han alltsaa i mellantidet haue
frasolt (Ldr. Journal 1850/1852 ved N.Y. 7935/1916

1878 ansøgte Fr. Møller i Falster om at overta de dele Habs.
№ 1a, 6a, 6b, 7a, 8a og 1b, hvori lo parceller, hvoraf han øns-
kede at beholde nogen af frashille arbedet. Han ejede da Jens
Eriksens og nogle af Henrik Gjeldsens jorder.

Lantbruket Journal 1794/1848 liggas ved
V.Y. 7935/16.

J. -- Den 20 October 1849 udgik sovalydende bevilling
at Fr. Möller:

"Vi Frederiksd. 7de etc.

Gjore vittoligt, at vi efter allerede underdannigste Annoog =
nrig og derover indkomne erklæring allernændigst har
bevilget og tilladt, ligesom vi rig i Øverens stemmeholde ved
alltænkedes Resolution af 5 Julie 1815 herved Bevilyg og
Tillade, at Frederick Möller maa sammenlægge Køred-
parcellen af den han tilhørende Gaard. Matr. N° 66 af Hede-
korn 2-5---2-2 med Glosat 5-75 Bg. Sællet Bg. Pum. Sogn. Skam-
daborg Amt. med Køredparcellen af den han sammensteds leje-
hedes tilhørende Gaarde Matr. N° 7a af Hede 2-3-3-4 - med
Glosat 9-13 Bg Matr. N° 8a af Hede 1-6-1-2 3/4 maa Glosat
3-21 Bg. Dette deres Forder under een samlet Brug, paa
Vilkaar 1, at det inden 2 Aars Frist for Andmænden godgjores?

, at des på de sammenlagte Gaardejordene var opførte 2de Klasse,
som hvert er givet et tilslag af i det mindste 1½ da Land til Fælles
24, samt at Klassene var fællynde over Beforret og blive de deler
efters bestandigheden saaledes at vedligeholdes, hvorom berettede En-
bedemand paa fornævnt Möller's Besiddning vil have at foran-
stalte fornorden forlegnelse tilført Skjøde og Vandeprotokollen, 2,
at alle Vedkommende etc. (her følger antagelig en stærke
formel).

Koncept ved L.C.J. 2404/1849, næv ved U.J. 7935/1916.)

Samtidigt meddeltes det Skanderborg amt, at
man approberede udstykningen af Frederik Möller's gaards-
jorder, matri. nr. 6b. 7a og 8a i Salten by, at harthorn til sam-
men 7-6-1-1 3/4

i følgende parceller

6b - - - -	2-5-0-2 3/4 -	Kovedparcellerne som ef. ter Brevlingen forenes.
7a - - - -	2-3-3-1/4 -	
og 8a - - - -	1-6-1-2 3/4	
6i - - - -	1-1-2-2	
7i - - - -	1-1-1-1/4	bebygget.
8i - - - -	4-0-0-	

(Koncept samme steds.)

Dens 20 Oktober 1849 fik Fr. Möller endvidere en kgl. brev-
long paa at sammenlægge den han tilhørende Gaard dels
Nr. 1a af Hark. 8-4-1-1/4 med Glets. 8-86β i Salten By,
Stens Sogn, Skanderborg Amt, med Kovedparcellen afde han
samme steds ligesledes tilhørende Gaarde, Matri. Nr. 6a af
Hark. 3-0-2-1/2 med Glets. 7-82β og Matri. Nr. 10a af Hark.
3-0-3-2 1/4 med Glets. 10-70β og andre disse Jordes un-
der en samlet Brug, paa Vilkaar... Or. 5. v.

(Koncept samst.)

36. Samtidig meddeltes det Skanderborg amt, at man

approberede udslykningerne af Frederik Möller's gaards jordde-
mater mbl. 1 og 6 a sand af nr. 10 b i Sallersby af hæsthorn til =
sammen 8-1-2-2½, givet 20-41% følgende parceller:

1a hovedparcel ..	3-4-1-1½	Kære folkeskillingen forsvandt gærdene mht. nr 10a sammensteds.
6a - - - - -	3-4-2-1½	
10c - - - - -	6-4-1-2½	
1b - - - - -	" 5-3-2 3/4	
6.1e - - - - -	4-1-1-	
10b - - - - -	4-2-1-4-	beholdet Möller til føre nørig med tilgrænsende Tendo ejendomsjorder.

(Høngslet sammensteds)

t. Frederik Hansen Möller. (son af møller i Kloster-
mølle Hans Peter Möller og Abel Marie Dines datter Pontopp-
iden), født 4/1 1795 i Klostermølle (Overlaadegaard Kirkebog)
boede 1816-26 i Tandsø mølle, senere i Sallern + 3½/1850 paa
Grynborg (Sem kirkebog)

Gift 1)

Gift 2) 1½/1830 i Sal sogn, Gudning herred, med gtr. He-
derup Sommerfeld Boscrup fra Vesterup (Sal Kirkebog), født
paa Hørsgaard 28/3. 1805 (Helgenas Kirkebog), + i Tors by 17/8
1885 (Tors Kirkebog.)

37. 11. Efter Folketællingen 1834 var der i Sallern 7 gaarde og 11 huse
I den ene gaard boede Frederik Möller, gaarddejer og, udnak-
ket jordbrugeren, "39 Etgl. med hustru Hedwig Boscrup (29 Etg.)
børnene Jens Peters (Blaa), Frederikke (14), Hanne (12), Hans Pe-
ters (9), Jens (8), Marivedine (7) og Johanne Marie Nielsen
(1) - samt 11 børnefolk

Blandt husmandene var 1 stolemager, 1 Smid, 1 Køk-
ker, 1 Sommermand, 1 Skomager, 1 Drejer og flere Fraskontænder.

af hvilke den ene hellige var bryllummand.

(At Fr. Möller betegnes som en udmarket jordbruger tyder paa, at han har mynd over ansættelse paa egenen, da folketellingslisten naturligvis i Reglen ikke givens troværdelighedsbeleg = nogen).

Efter folketellingen 1840 var der 6 gaarde og 10 huse. I demene Gaard boede Fr. Möller med hustru og børn samt 12 tyngestefolk.

Blandt husinmandene var 5 Træslumænd, 1 Weaver, 1 bysmed, 1 slagter, 1 stolemager, samt 1 dyrolæge (Kristoffer Andersen) og 1 skomager (Johan Gottfr. Wische), der boede i samme hus.

V. Efter folketellingen 1845 var der i Sallen 6. gaarde og 10 huse samt en bro.

Blandt gaardene has 3. navn, nemlig: Sallen Overgaard, Løvenholt og Ørnborg.

38. Løvenholt kaldes en avlsgaard og beboedes af forpagtaren Steffen Schade Asmussen med Hustru og en pleydelæsse, samt husejornfri, avlsharl og 9 andre tyngestefolk.

Paa Ørnborg boede Fr. Möller med familie, samt husejornfri og 7 tyngestefolk.

Af Huse kaldes detene Peterlyst. De beboedes som først af en Del haandværkere og 4. Daglyvere.

Efter folketellingen 1850 var der 6. Gaarde og 9. huse samt et Møllehus med møllebestyrer (vist under Ørnborg) og en Bro (herrmand var Thormøll Warthoe)

Paa Ørnborg og Løvenholt boede desamma som 1845

X. Efter folketellingen 1855 var Steffen Schade sommergåar-

slædig forpagter paa Løvenholz; - paa Ørnborg, det ikke over
navnes under Salten by, men paa "Salten ground", boede pro-
prietær John Jacob Bjørregaard.

Y. "Ugeskrift for land mænd" findes jævnligt oplysninger
om køb og Salg af Landejendomme, derfor er nedenstaende
hentet, hvoraf des for Løvenholz kan dænnes en noget enklere
sammenhængende ejerrække fra 1856 til mitidens.

- 1856 2/2 hedes det: Løvenholz es i disse dage solgt af
proprietær Borreby til statssæd (Regns. Westenholtz til
Mattrup for 50000 rdlr. - Fortrolige begninger, noget over
300 tdr. land - øger og eng, & 100 tdr. land skov. 50 tds. land
kar og mose.
- 39.

(I 382).

1861. 2/1. L. med tilliggende af c. 450 tds land, hvoraf
ca 300 aker 100 short, resten eng og mose, er i disse
dage solgt af statssæd Westenholtz til forpagter Stude
paa Mattrup for 53.500 rdlr. - I købet medfølge kom-
plet besætning (70 dør.) og inventar samt en del inddbo.
Tilhædelsen sket senere. Prisen maa anses for meget billig,
men da der samtid er truffet et arrangement med Hen-
syn til afslædelsen af Mattrup, som køberen har i for-
pagtningshaa meget billige vilkaar, antages man, at
selveren deri har erholdt et ikke ubetydeligt ekvivalent.

(2. række. I 126.)

1873 4 November: Løvenholz er af proprietær Stude solgt
til jægermester [Marius Jacob Neergaard] Dinesen fra Schæ-
fegaarden for 73000 rdlr. - Goda grunden med bygninger, over-
al 260 tds land, overskridende 135 tds land skov og 8 tds land

mose. Ølge og fæs Lehusse. Besætning (12 heste og 64 malken,
høst samt en del ung kveag) og komplett inventar medfølger.
(4 række VI 490.)

- 1877c Februar: Tolgaarden Løvenhold er solgt af
jægernæster H(akob) Dinesen til Hermann Busch for 172000 kr.
40. Betænking inventar, avel og malkovirkskaber medfølger.
(15 række III 222.)

1884c Januar: Løvenhold med 260 tdr land aget, 120
tdr land skov samt eng, mose o.s.v. er solgt til Holger Weis
for noget over 160000 kr.

(6 række VII. XXI)

1911 1/10 Løvenhold, ca 12 tdr hørkorn, med 254 tds land
er af proprietær Nielsen solgt til gårdejer P. Hansen for
160000 kr. - Besætning, avel og inventar medfølger. Over-
tagelsen fandt sted 17/9.

(1911. 622.)

1915, 1/10: Løvenhold 265 tdr land er af proprietær Han-
sen solgt til gårdejer Nielsen for 205000 kr.

(1915. 576.)

Y. Z la Cour. Danske gaarde I side 364 (det udkom i 1906)
beddes det bl.a.

Løvenholls nuværende ejere er Martin og Viggo Birkedal-
Nielsen, som købte den 1905 for 160000 kr; den sidste nævnte er født
i Ledstrup ved Nykøbing p. S. 1878 og gift med Johanne Marie
Petersen, født i Brøndrup ved Sandværd 1878, forbrævntes er født i
Ballerup 1879. Aflediggør ejere han nævnes Busch og Holger
Weiss 1883-1905.

41. Hørkorn 11-7-2-1; areal 430 tds land, hvoraf 278 aget,
10 eng, 8 tørromose, 130 skov, 4 have og gaardsplads.

Gaarden drives af ejerne som en folke- og agerbrugsgaard
skole

(Ulysning om drift, besædnings og folkehold.)
Af skoven er 35 lærrest, resten mælrest.

O. S. V.

Voldborg har nævnes i folketellingen 1801 og var beboet af
Jens Bertelsen, der var bøllemand og træskomand.

Ligeledes Egendal, beboet af to familier, todelos Lorenzen
og Knud Lorenzen. De var begge jordløse husmand og træ-
skomand.

Skovlund og Mølbak nævnes ikke.

I folketellingen af 1787 nævnes hverken Skovlund,
Egendal, Mølbak eller Voldborg her.

I folketellingen 1834 nævnes:

Egendal, et hus beboet af Rasmus Mikkelsen med
familie. Ernærer sig af sin jordlød.

Voldborg her, et hus, beboet af Jøren Stederson med familie
og træskomand Niels Jensen med do.

Skovlund og Mølbak nævnes ikke. —

I folketellingen 1840 nævnes:

Mølbak, et hus, beboet af enken Karen Hansdatter
med barn.

Egendal, et hus, beboet af Rasmus Mikkelsen, og Voldborg.
her, et hus, beboet af Trans Mikkelsen

Skovlund nævnes ikke. —

I folketellingen 1845 nævnes:

Voldborg her, en Gaard, beboet af Trans Mikkelsen.

Egendal, en gaard, beboet af Rasmus Mikkelsen.

Milbækhus, beboet af Soren Nielsen, træbommand.
Skovslund nævnes ikke.

I folketellingslisten 1850 nævnes:

Ett hus (Skovslund) beboet af Jens Davidsen o.s.v.

Engaard Egendal beboet af Enken Sidsel Marie

Jensdatter o.s.v.

Engaard (Voldborg hac) beboet af Frans Mikkelson

o.s.v.

Holbek nævnes ikke. —

Herved slutter Alex Foss's Opdagelse.

Fra Thom Kirkebog hidsættes følgende - henkørende til
Frederik Möllers Familieforsæde:

Frederik Hansen Möller blev gift - 1te Gang - 1⁷/₁₀ 1816.
med Johanne Marie Jensen, født 1⁷/₁₀ 1800 som Datter og ene-
ste Dømme af Jens Linda Christensen. Denne var født i Lindes
M. 1761. Han var først Gaardmand i Lindes, men efter at hans
1te Kone var død 4/2 1792 blev han gift 2de Gang 1⁷/₁₀ 1793.
med Johanne Marie Læss datter af Saldens, og derefter blev han
Gaardmand i Saldens og fik også sine Ejendomme en Del.
saa denne dannedes Begyndelsen til den Sammenkobling
af Ejendomme, som Frederik Möller siden ivarbejdede

med dømmede af Øreborg og Løvenholts. I høringsblos Jens Linde lange mindet fra Grindorf en Mandes Søn som han og Pastor Michael Linnes son i Thors mod Synd og Klæm fikke mod hinanden. Efter Jens Lindes Død 14/3.1826 overlod Fr. Möller hans Ejendomme i Salten. En gammel mand døde 27/4.1829. og Kones Johanne Marie Jørs datter var allerede død 27/1.1822.

Højgangslisten i Thor Sogn Kirkebog meldes i Aaret 1829 at 4 jomfrue Hedevig Sommerfeld Roserup. 25 Aar kom sonen Hvis jomfrue hos Frederik Möller i Salten - fra Windrup og Skelberggaard i Sahl Sogn.

I det foregaaende Side 36, meldes, at Frederik Hansen Möller blev gift 14/4.1830 i Sal Sogn. Giording Herred mod jomfrue Hedevig Sommerfeld Roserup, født på Kongsgaard 28/3.1805. (Helgenæs Kirkebog). Frederik Möller døde 30/10.1850 - på Øreborg og hans Hustru døde 17/8.1883 i Thors By. (Thors Kirkebog) Efterat han var flyttet fra Enso Möller i Vrads Sogn til Salten meldes Thor Sogn Kirkebog følgerede om hans Døm.

27/1827. fødtes Jens Möller - Og 7/6.1853 viedes Jens (Linde) Möller. Ungfar 26½, far af Mandes dal til Johanne Petronelle Jørgensens 19. Aar gammel, tjenere i Mandes dal - Datter af af døde Gaardmand Knud Jørgensens Hillestrup, Ringe Sogn i Fyn.

27/1828. fødtes Marendiore Möller - Og 7/11.1845 viedes Præster BB. Christna Bahn, Knud Jørgensens orgamonal og Pigeen Johanne Möller, 17. Aar gammel, Datter af Fr. Frederik Möller på Øreborg.

27/1830. fødtes Niels Langballe Möller, døde 27/4.1830.

27/1831. fødtes Niels Langballe Möller

²⁶/₁₀ 1833. Enkemand og Skovfoged Hans Jørgen af Rø:
bød brolivet ²⁶/₁₀ 1838 og vist ²⁶/₁₀ 1833 lid form-
frei Abel Marie Möller af Falster. Han døde 94/1853.
og hun blev dødfør ved 15/1.1854 til Ungkarl Niels
Søren Lukassen i Falsterne.

²⁷/₁₀ 1835. fødtes Johanne Marie Caroline Möller.

²⁷/₁₀ 1840 fødtes Sabine Weide Möller.

²⁵/₁₀ 1840. viedes Ungkarl Jørs Olsen af Falster. 27 Maargammel
og Pigen Johanne Möller, Maargammel, datter af Før-
dert Möller, Falster.

¹¹/₁₀ 1841. fødtes Sophie Magdalene Möller.

¹⁸/₁₀ 1843 viedes Ungkarl, Seminarist (Lærer) Rasmus Ma-
thiasen i Lysgaard 26 Star gammel og Pigen
Frederikke Möller 22 Star gammel.
(Rasmus Mathiasen blev senere Lærer i Skæn.)
Frederikke Möller var datter af Frederik Möller, Læter

¹⁸/₁₀ 1830 døde Maren Möller, 6 Star gammel, datter af Før-
dert Möller, Falster